

SMITTSKYDDSBLAD

Patientinformation

Version 2022-04-08

Harpest (tularemi)

Vad är harpest?

Harpest är en infektion som orsakas av en bakterie. Sjukdomen finns i de flesta länder på norra halvklotet. I Sverige förekommer den framför allt i Norrland, Svealand och Västra Götaland men det upptäcks även enstaka fall på andra platser i landet. Bakterien har hittats hos många olika djurarter, och har i naturen en klar koppling till vattendrag. Antalet sjukdomsfall varierar stort mellan olika år utan något regelbundet mönster.

Hur smittar harpest?

I Sverige blir de flesta smittade genom myggbett. Även överföring via fästingar och bromsar förekommer, liksom efter direktkontakt med levande och döda infekterade djur, exempelvis harar. Smitta kan också ske genom inandning av infekterat damm i samband med lantbruk eller gräsklippning. Andra ovanliga smittvägar i Sverige är via förorenat vatten eller mat och om man infekterar sig själv i ögat från bakterier på händerna. Sjukdomen smittar inte mellan människor.

Vilka symtom och besvär kan uppstå vid harpest?

Nästan alla får feber. På platsen för insektsbettet eller där ett annat djur kommit i kontakt med kroppen blir det ofta ett torrt och svårläkt sår. Det är vanligt att en eller flera lymfkörtlar i närheten av såret blir svullna och ömmande, till exempel i ljumsken eller armhålan. Om det tar lång tid innan man får behandling med antibiotika kan lymfkörtlarna i vissa fall spricka så att var tömmer sig ur såret. Andra symtom är trötthet, huvudvärk, värk i kroppen och hosta.

Hur behandlas harpest?

Alla varianter av sjukdomen behandlas med antibiotika i 10-14 dagar. Behandlingen är mer effektiv om den startar de första dagarna efter att symtomen börjat. Ofta tar det flera veckor innan man känner sig helt återställd även efter en framgångsrik behandling. Den form av harpest som vi har i Europa går alltid att behandla och läker alltid ut.

Hur kan risken minska för att andra blir sjuka i harpest?

När det förekommer smittspridning av harpest rekommenderas familj och människor i omgivningen att skydda sig mot myggbett med exempelvis täckande kläder och myggmedel när de är ute i skog och mark. Försiktighet bör vidtas om man träffar på harar och gnagare eller andra döda djur. Vid eventuellt omhändertagande av döda djur, bör skyddsklädsel och handskar användas, samt man ska vara noga med efterföljande handtvätt. Vid arbete med risk att andas in infekterat damm bör andningsskydd övervägas.

Det finns inget allmänt tillgängligt vaccin.